

Dia 1

Dia 2

Ga met je webbrowser op je smartphone naar www.menti.com

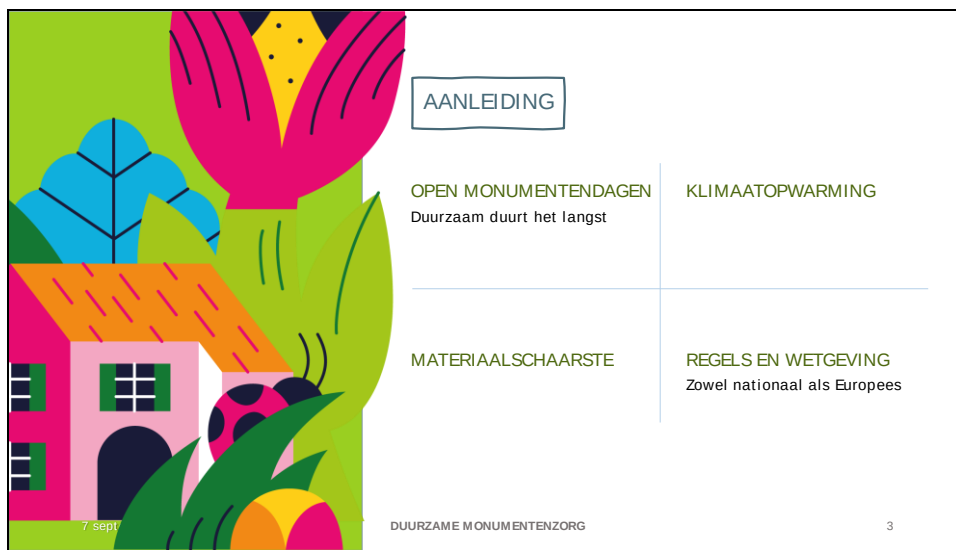
Code 4498 5085

 Mentimeter

7 september 2022

DUURZAME MONUMENTENZORG

2

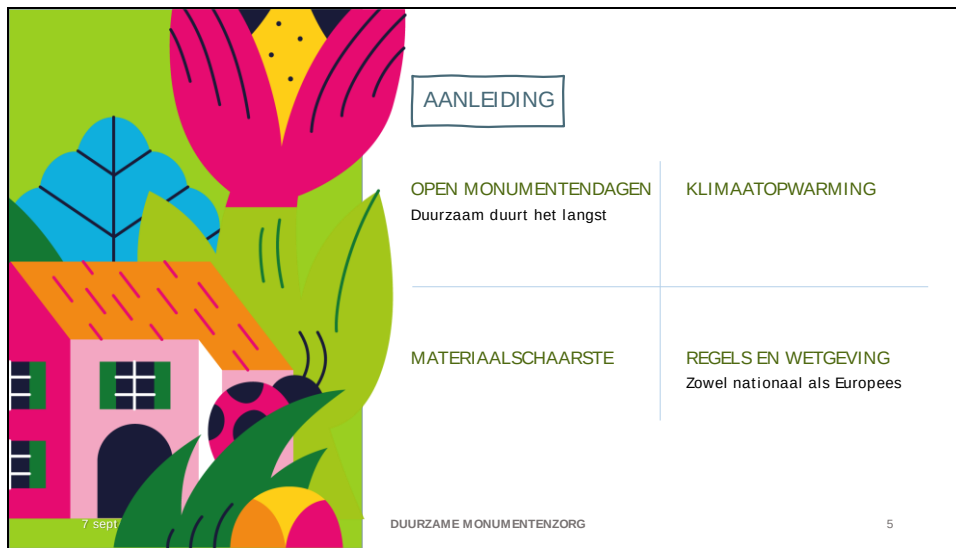

De reden voor deze lezing is in directe zin Open Monumentendag met als thema ‘duurzaam duurt het langst’, maar ook de iets minder rooskleurige werkelijkheid van klimaatopwarming – zoals we deze zomer hebben kunnen ervaren – en materiaalschaarste. Helaas zijn het problemen die vandaag de dag al spelen.

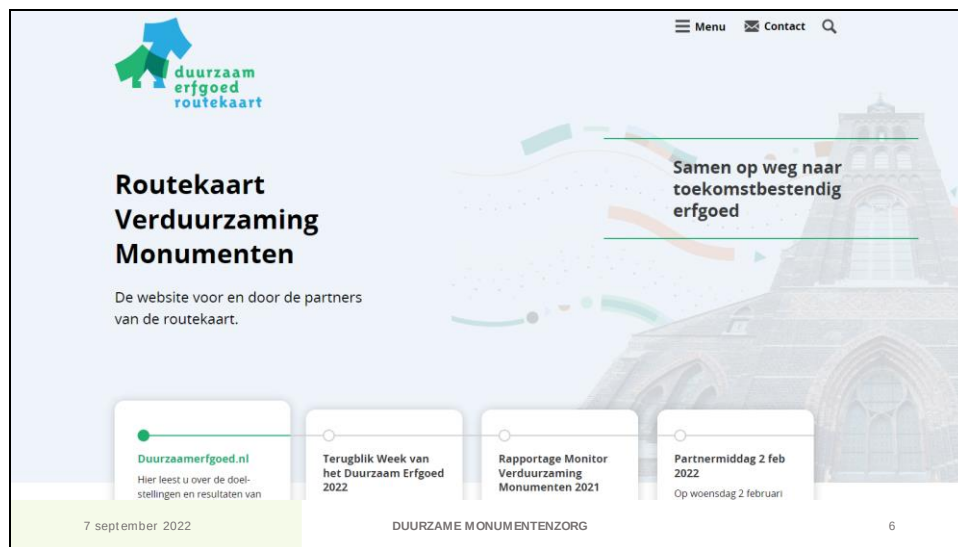
Versillende initiatieven worden al ontplooid om hier iets tegen te doen, gaande van klimaatadaptieve omgevingen tot het reduceren van de Co2-uitstoot. Ook de Monumentensector bekijkt al een tijd de mogelijkheden om monumenten te verduurzamen. Om het verduurzamen van een gebouw of woning te bevorderen wordt in toenemende mate druk uitgeoefend door middel van nieuwe en strengere wetten en regels.

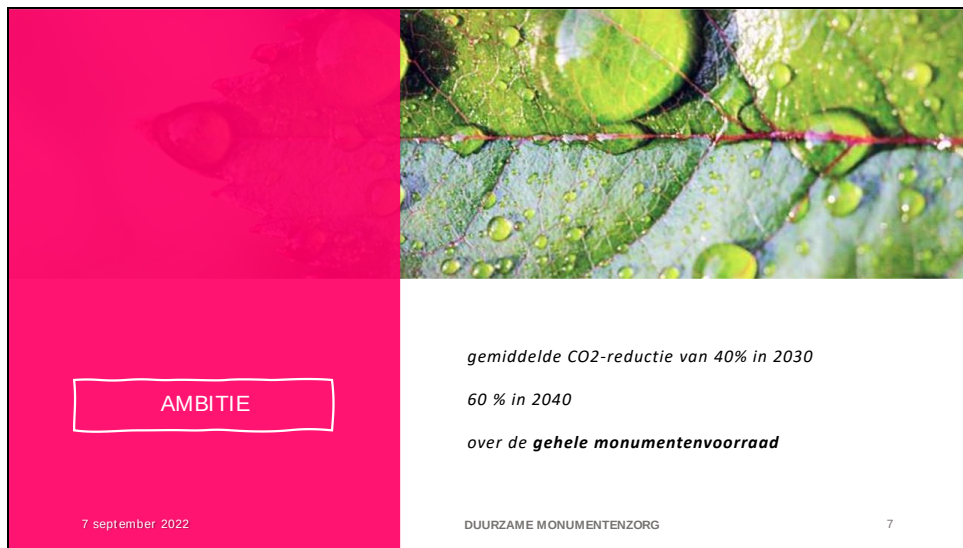
De regels zullen echter steeds strenger worden, en hoewel in de wetgeving tot nog toe uitzonderingsregels zijn voor beschermd erfgoed, is de verwachting dat dit niet altijd het geval zal blijven. Daarom kunnen we beter aan de voorkant sturen en de mogelijkheden in kaart brengen om op een zo meest passende manier verduurzaming mogelijk te maken en tegelijkertijd het erfgoed te behouden. Hiermee wil de gemeente Breda nu aan de slag gaan.

In het maatschappelijk debat over zonnepanelen en erfgoed komt vaak aan de orde dat erfgoedzorg een duurzamere wereld belemmert. Erfgoedzorg is echter in essentie duurzaam omdat het instandhouding en hergebruik van panden nastreeft, en daar succesvol in is en op veel draagvlak kan rekenen. Het is belangrijk het draagvlak hiervoor te koesteren zodat het duurzaam omgaan met onze gebouwde omgeving centraal blijft staan. Dit omwille van het klimaat, maar ook om monumenten toekomstbestendig te maken; comfortabel te gebruiken, met een betaalbare energierekening op de lange termijn. Het mes voor verduurzaming snijdt derhalve aan twee kanten.

Dus ook monumenten doen mee in de energietransitie en leveren hun bijdrage aan de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs. Dit gebeurt via de Routekaart Verduurzaming Monumenten dat in 2019 is vastgesteld. Zo is afgesproken dat de beschermde monumenten komen tot een CO2-reductie van 40% in 2030 en 60% in 2040. In de erfgoedsector is er dan ook veel aandacht voor dit onderwerp: verduurzaming van monumenten is nodig, zodat deze gebouwen aantrekkelijk in gebruik blijven en zo doorgegeven worden aan nieuwe generaties. Het devies voor erfgoed is: behoud door verduurzaming, dat wil zeggen door energiebesparing en gebruik van schone energie.

AMBITIE

gemiddelde CO₂-reductie van 40% in 2030

60 % in 2040

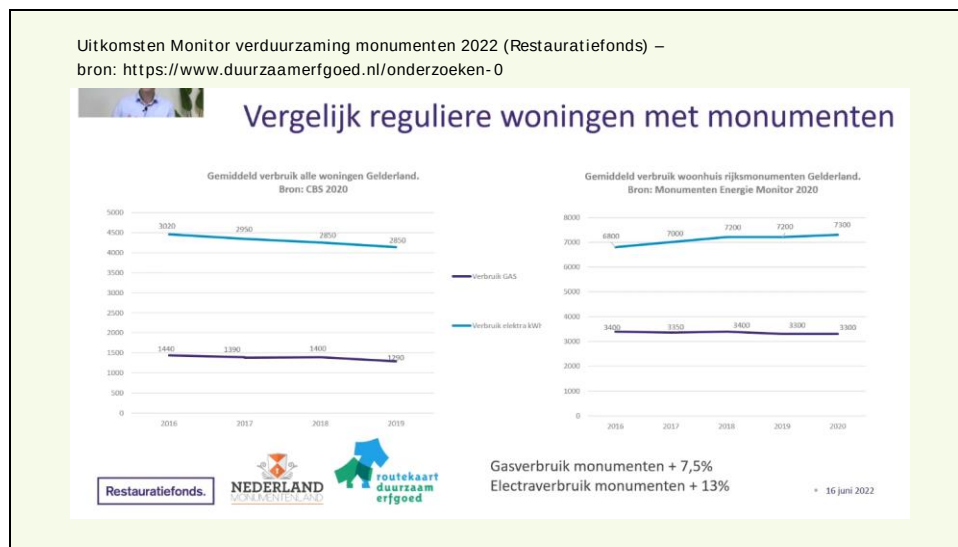
*over de **gehele monumentenvoorraad***

7 september 2022

DUURZAME MONUMENTENZORG

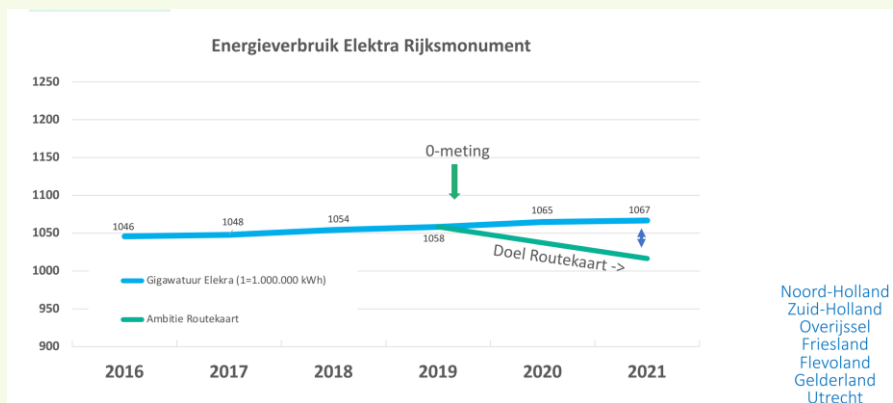
7

Er zijn landelijke onderzoeken geweest van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in samenwerking met het Restauratiefonds. Deze onderzochten de hoeveelheid monumenten in NL waar je kunt verblijven, en welke trends er qua energieverbruik zijn. Het Fonds heeft zelf het energieverbruik per adres opgevraagd (ongeveer 60%) bij netbeheerders bij Rijksmonumenten. Deze grafieken tonen hun voorlopige uitkomsten (het zuiden van Nederland moet nog worden onderzocht, net als gemeentelijke monumenten).

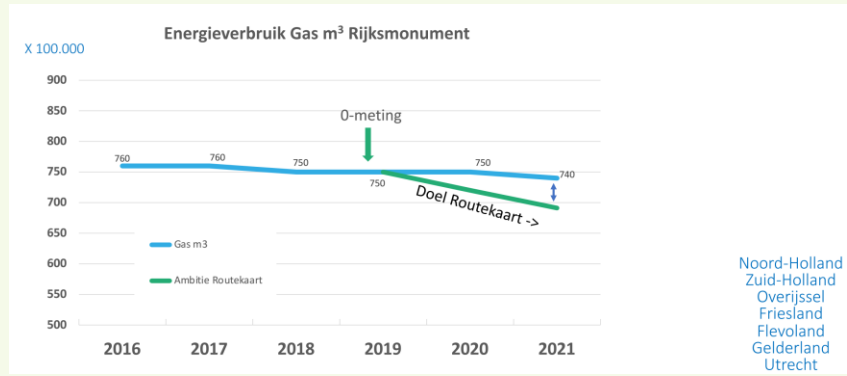

Zoals is te zien hebben we een uitdaging die steeds groter wordt. We moeten constateren dat we de koers moeten bijstellen. In onze sector zeggen de cijfers dat er meer verbruik is met zowel elektra als gasverbruik. Om de ambities van de routekaart verduurzaming monumenten (de gewenste gemiddelde CO2-reductie van gemiddeld 40% in 2030 en 60 % in 2040 over de gehele monumentenvoorraad) te halen, moet er beleid ontwikkeld en geïmplementeerd worden. Op het moment zijn is de inzet namelijk niet toereikend.

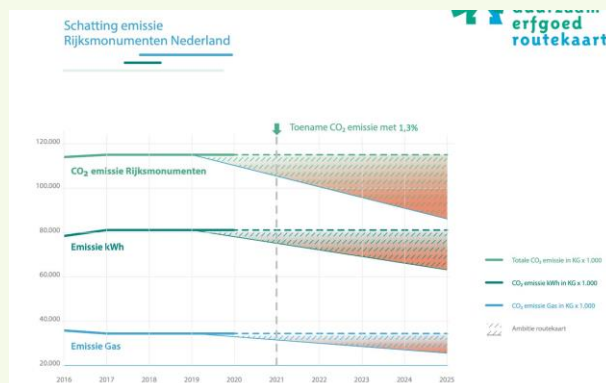
Uitkomsten Monitor verduurzaming monumenten 2022 (Restauratiefonds)

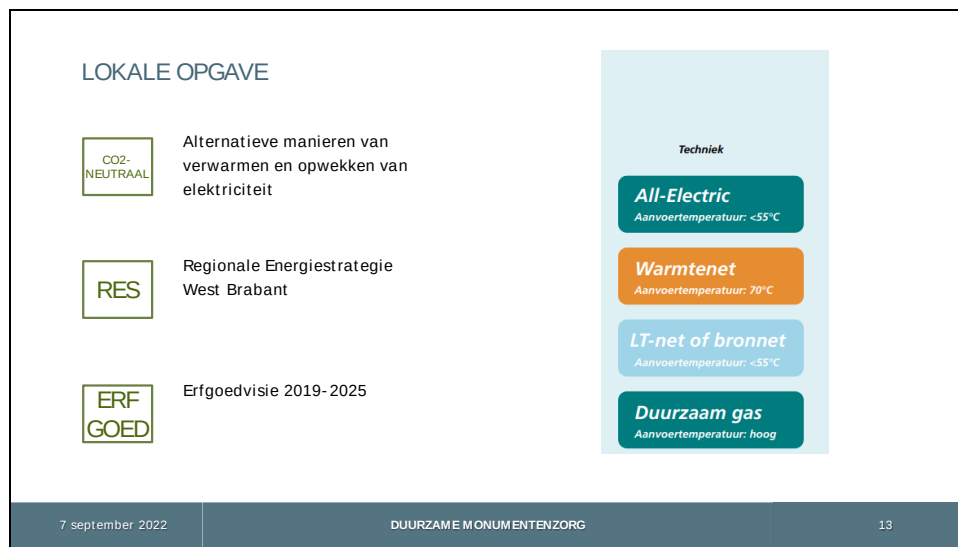
Uitkomsten Monitor verduurzaming monumenten 2022 (Restauratiefonds)

Uitkomsten Monitor verduurzaming monumenten 2022 (Restauratiefonds)

Er bestaan al algemene beleidsuitgangspunten in Breda.

De ambitie van Breda is dat het in de toekomst een gezonde, schone, leefbare gemeente is. En volledig aardgasvrij en CO2 -neutraal.

Van het gas af betekent dat er op alternatieve manieren verwarmd moet worden. Die alternatieve manieren vragen vaak aanpassingen aan het gebouw, zoals het plaatsen van zonnepanelen of het isoleren bij bijvoorbeeld het gebruik van een warmtepomp.

Breda is ook aangesloten bij de RES (Regionale Energiestrategie West Brabant). Dit is een West-Brabantse opgave én een opgave die volgt uit het Klimaatakkoord. Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten spraken daarin af om samen 35 TWh duurzame elektriciteit op land op te wekken en om de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving te verduurzamen.

De gemeente ambieert een monumentenzorg beleid dat bijdraagt aan het Klimaatakkoord.

Er zijn namelijk vele innovaties in de bouw en energiesystemen beschikbaar waardoor verduurzamen mogelijk is zonder de monumentale waarde aan te tasten. Verduurzaming van een monument is evenwel relatief kostbaar. Er zijn oplossingen op maat nodig met vaak het gebruik van niche-producten, zoals monumentenglas.

En ik hoor u denken: al deze ambities zijn allemaal goed en aardig, maar komt dat dan allemaal op m'n eigen bordje terecht? Wat doet de gemeente dan? Een terechte opmerking als je het mij vraagt. Monumenten verduurzamen, maar ook verduurzamen, kost gewoon tijd en geld, en we kunnen er niet vanuit gaan dat iedereen die mogelijkheden heeft. Dus hoe de gemeente gaat helpen?

VOOR IN DE AGENDA

KENNISBIJeenKOMST
VERDUURZAMING IN DE
PRAKTIJK
27 september
Amsterdam
Stichting ERM

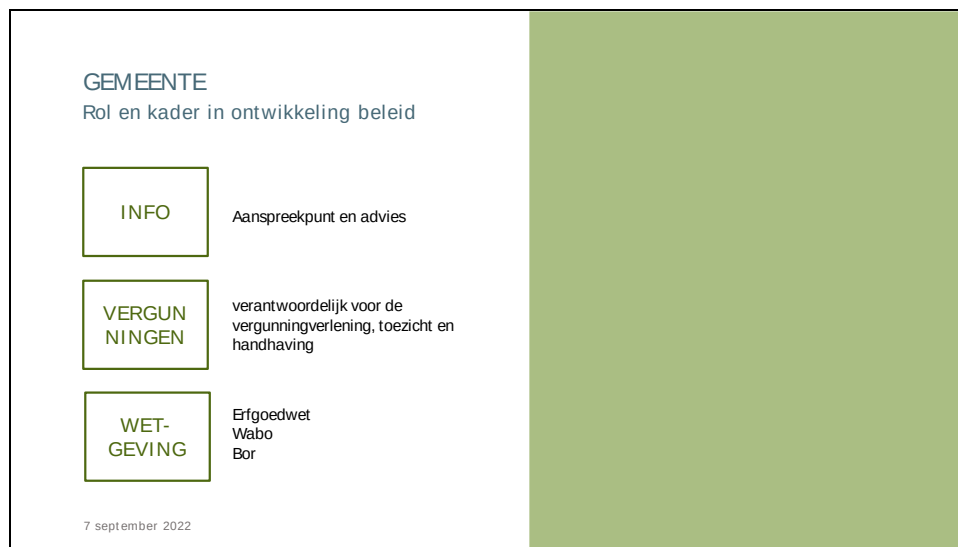
NATIONALE KLIMAATWEEK
31 oktober – 6 november
www.bredadoetmee.nl

OPEN MONUMENTENDAGEN
10 en 11 september
www.omdbreda.nl

15

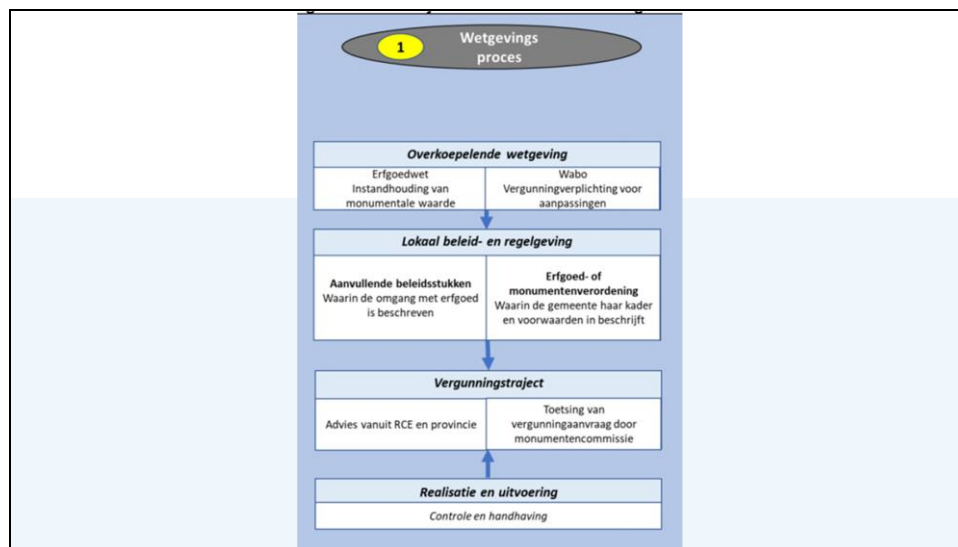
Dus zowel Europees en landelijk als lokaal – hier in Breda – zijn er flinke uitdagingen voor de monumentensector op vlak van verduurzaming. Hoe gaat de gemeente ervoor zorgen dat deze ambities behaald kunnen worden?

Over het algemeen zijn gemeenten het eerste aanspreekpunt voor monumenteneigenaren en hebben daarmee een belangrijke informerende rol. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving. Het gemeentelijk beleid speelt een belangrijke rol omdat het een kader geeft voor welke verduurzamingsmaatregelen er toegepast kunnen worden.

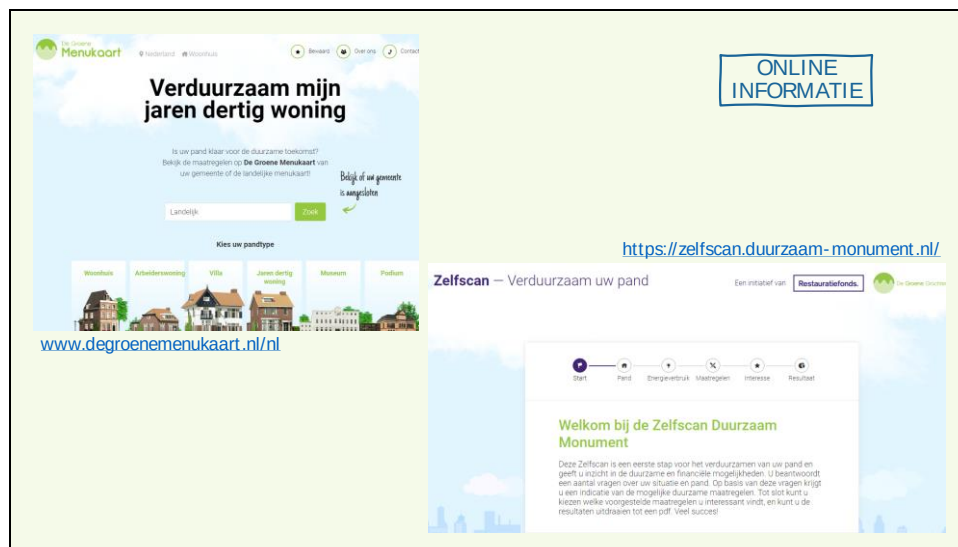
Hiermee bepaalt de gemeente wat wel en wat niet mag. Daarnaast kan de gemeente ook verduurzamingsmaatregelen stimuleren, via lokale campagnes en duurzaamheidsacties.

De beleidsvrijheid geeft ruimte voor progressievere gemeenten om vooruitstrevend te werk te gaan. De doelstelling van de Routekaart Verduurzaming Monumenten is om verduurzaming een prominenter rol te geven binnen de bescherming van de monumentale waarde. Hier is in de wetgeving, via de gemeentelijke invulling, ruimte voor.

De gemeente is evenwel gebonden aan bepaalde wetgeving. De Erfgoedwet en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zijn de belangrijkste wetten voor monumenten op nationaal niveau. Hierin is de instandhouding van monumenten en de vergunningplicht voor verbouwingen en andere aanpassingen geregeld. Daarnaast bevat het Besluit omgevingsrecht (Bor) aanknopingspunten voor vergunningsvrije werkzaamheden. De toepassing van deze wetten verloopt via een vergunningstraject dat bij de gemeente wordt uitgevoerd. De gemeentelijke monumentencommissie en de RCE geven op aanvraag advies aan de gemeenten.

Waar de gemeente op let bij zo'n vergunningsaanvraag en specifiek bij verduurzaming zijn of de maatregelen ook passen bij het monument.

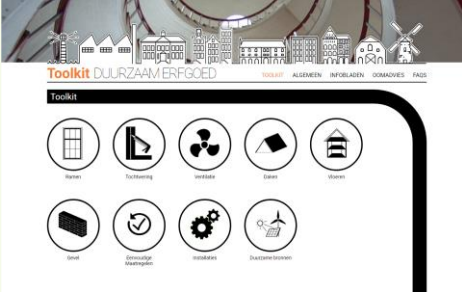

Een aanpassing aan een monument kan bij onvoldoende deskundigheid onverwachte negatieve gevolgen hebben die de bouwfysische structuur van het monument ondermijnt. Dit komt met name voor bij isolatiemaatregelen. Isolatie zorgt namelijk voor een verandering in het klimaat in het gebouw. Dit kan leiden tot o.a. vochtplekken op muren, condens aan ijzeren raamstijlen (met roest als gevolg) of rottende draagbalken in het dak indien afdoende ventilatiemogelijkheden en maatregelen gericht op vochtregulatie ontbreken.

Het informeren van eigenaars met de juiste informatie zou daarom ook een speerpunt moeten zijn. Er is al veel informatie voorhanden en gemakkelijk beschikbaar. Zo heb je:

- URL's ERM
- Zelfscan restauratiefonds
- Groene Menukaart
- Zonnescan Breda

<https://www.toolkitduurzaamergoed.nl/>

<https://aerodata.kaartviewer.nl/breda/>

<https://www.verduurzamingsrichtlijnen.nl/>

17. De vraag is natuurlijk: is deze informatie bij jullie bekend?

Naast al deze wettelijke kaders, vinden wij het hier in Breda van belang dat het beleid op maat is van de lokale noodzaak en vraag. Daarom zijn we erg benieuwd naar wat jullie denken.

Ga met je webbrowser op je smartphone naar www.menti.com

 Code 4498 5085

7 september 2022 DUURZAME MONUMENTENZORG 22

Op het Stads Kantoor is nog niet bekend waar monumenteneigenaren in Breda behoefte aan hebben. Is de informatie van de vorige slide bekend? Moeten er andere manieren zijn om aan kennisdeling te doen? Allemaal vragen waar we graag meer over van jullie willen weten. Dus: Bij deze een oproep om mee te denken over ons lokale duurzaamheidsbeleid rondom monumenten!